

DE BOEKWINKEL

DIT BOEK IS GEKOCHT BIJ

DEBORAH MEYLER

**DE
BOEKWINKEL**

the house of books

Oorspronkelijke titel

The Bookstore

Uitgave

GALLERY BOOKS, a division of Simon & Schuster, Inc., New York

By arrangement with Lennart Sane Agency AB

Copyright © 2013 by Deborah Meyler

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2014 by The House of Books,
Amsterdam

Vertaling

Mariëlla Snel

Omslagontwerp

Cunéra Joosten

Omslagbeeld

Susan Fox / Trevillion Images

Foto auteur

Martin Bond

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 4366 3

ISBN 978 90 443 4367 0

D/2013/8899/167

NUR 302

www.thehouseofbooks.com

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

TER NAGEDACHTENIS AAN MIJN VADER, GORDON McLAUCLAN,
DIE ME HEEFT GELEERD HOE JE GELUKKIG KUNT ZIJN

I

Ik, Esmee Garland, hou niet van problemen. Dat is vervelend, want sinds ik vanmorgen wakker ben geworden, heb ik het gevoel dat ik een probleem heb. Ik drink mijn thee en vraag me af of ik heb vergeten een essay in te leveren, de huur te betalen of de kat van Stella te eten te geven. Ik kan niets bedenken. Om die reden is de kans dat ik écht in de problemen zit, heel klein. Ik drink weer van mijn thee en kijk door mijn raam naar Broadway.

In New York doorsnijden de gebouwen het zonlicht zo abrupt dat het lijkt alsof de schaduwen door een kind uit zwart papier zijn geknipt. 's Morgens beschijnt de zon de zijstraten en dan ligt de oostkant van alle brede straten diep in de schaduw. Het scherpe licht is een van de dingen hier waar ik dol op ben. Het scherpe licht, de scherpe mensen.

Ik vind het prettig wakker te worden terwijl het zonlicht binnenstroomt. Toen ik hier arriveerde had ik me erop voorbereid een typische eerstejaarskamer te krijgen, met een klein raam en uitzicht op een brandladder. In augustus maakte ik de deur van dit appartement open en zag hoe het zonlicht volop binnenstroomde. Het is een studio, wat betekent dat het bestaat uit één kamer en een badkamer. Het woord werkt wonderwel. Het geeft je het idee dat je deel uitmaakt van de broederschap van hongerende kunstenaars die eeuwenlang op zolderkamertjes het hoofd boven water moesten zien te houden. Het bevindt zich recht boven een delicatessenzaak die vierentwintig uur per etmaal open is en dus is het er niet stil, maar je hebt uitzicht op Broadway, de straat die als een rivier

door het strakke stratenplan kronkelt. Het is nu oktober en ik kan er nog steeds niet over uit.

Irv Franks, die op 14D woont, laat langs mijn raam een mandje zakken. Daar zit het gebruikelijke boodschappenlijstje in en aan het touw is een biljet van twintig dollar bevestigd. Ik controleer of een van de Koreanen van de delicatessenzaak beneden op het mandje staat te wachten. Dat is het geval. Hij glimlacht. Iedereen weet – waar hij of zij ook vandaan komt – dat het geestig is om op deze manier een dorpsleven te imiteren en iedereen is blij dat het werkt.

Ik ben niet naar New York gegaan om te ontsnappen aan mijn kleine stad in Engeland. Ik had niet het idee dat ik mijn persoonlijkheid in New York beter tot haar recht kon laten komen, en ook niet dat die stad mijn gevoel van lusteloosheid zou kunnen wegnemen. Ik ben zelden lusteloos. Ik heb niet de vergissing begaan om te denken, of de hoop gekregen dat New York mijn veilige toevluchtsoord zou kunnen worden of me zou kunnen bevrijden. De Columbia-universiteit bood me de kans in de kunstgeschiedenis te promoveren en gaf me daar ook nog eens een beurs voor. Andere universiteiten boden geen beurs aan. Daarom ben ik in New York.

Aanvankelijk zag het er niet veelbelovend uit. Ik arriveerde zoals iedereen dat doet, nadat ik had gezworen dat ik geen spion was, geen crimineel was en geen slakken bij me had. Tijdens die eerste verwarrende minuten buiten JFK, op een vrijdagavond in de regen, keek ik naar gele taxi's die voorbijraasden, naar luchthavenpersoneel dat woest schreeuwde naar onbetrouwbare venters, naar slanke limousines die probeerden vooruit te komen door de verkeersgekte. Dit is onmogelijk. Dit kan ik nooit aan, dacht ik, net als zoveel mensen dat denken. Maar we kunnen het wel aan. Het lukt ons 's avonds de stad in te komen zonder te worden vermoord en de volgende morgen levend en wel wakker te worden, en even later lopen we zomaar in de zon op Broadway.

Ik heb vandaag geen colleges. Ik heb een lunchafspraak met Mitchell, maar eerst ga ik naar de tentoonstelling van Edward Hopper

in het Whitney Museum. Ik ben hier om een proefschrift te schrijven over Wayne Thiebaud en ik denk dat hij door Hopper is beïnvloed. Thiebaud schildert cakes. Of misschien moet ik – aangezien ik inmiddels aardig ben ingevoerd in het jargon – eigenlijk zeggen dat hij de demotische kenmerken van Amerika op zijn doeken vastlegt en tegelijkertijd ontroering oproept, evenals een nooit helemaal slapende nostalgie naar een jonger Amerika van vóór de zondeval, terwijl hij zich qua compositie aan formele regels houdt. In elk geval vind ik zijn lolly's, cakes en kauwgomautomaten geweldig.

Ik steek de hal over naar het appartement van Stella om Earl, de kat, te voorzien van vers water en eten. Hij draait rondjes om mijn benen terwijl ik daarmee bezig ben.

Ik ben vroeg. Ik kan een tijdje Broadway af lopen.

Voor de winkel van Brunori zijn waterkers op ijs, grote dozen donkere kersen en met violette lintjes samengebonden asperges uitgestald. Die winkel is het eigendom van Iraniërs, die weten wat men in de Upper West Side wil hebben en zichzelf hebben voorzien van een Italiaanse uitstraling. Ik loop naar binnen. In eerste instantie ruik ik vers, warm brood met rozijnen en kaneel. Als je iets verder naar rechts loopt, ruik je verse koffie. Als je naar de versafdeling loopt, ruik je kou, gras en aarde. Het is geen grote winkel, maar ze hebben van alles. Ik koop zes abrikozen – geel-oranje met een vleugje rood – perfect en donzig, geïmporteerd uit een gebied waar het nog zomer is.

Ik denk erover de winkel waar ik mijn bagels gewoonlijk koop ontrouw te worden en ze te halen bij de nieuwe winkel waar ik het eerst langsliep. Daar blijkt het heel druk te zijn en dat maakt het nemen van een beslissing gemakkelijker. Het personeel is net begonnen, de klanten weten niet wat ze hebben willen en wachten gaat mij niet goed af. Als ik moet wachten, weet ik niet waaraan ik moet denken.

Ik loop langs de saaie lingeriewinkel. Hoe blijft die toch draaien, zelfs aan deze stralende straat, terwijl je overal in New York veel

mooiere lingerie kunt kopen? Misschien wil niet iedereen mooi ondergoed hebben.

Ik haal mijn bagels in mijn vaste winkel. Die is heel eenvoudig ingericht, met loslatend zeil op de grond. Achter de winkel is de bakker zwetend en met ontbloot bovenlijf aan het werk in een ruimte zonder ramen. Soms kun je daar een glimp van opvangen, van de rijen bagels, badend in rood licht. Ik weet niet of dat rode licht van vuur afkomstig is. In deze winkel staan vaak twee rijen mensen en als je aan de beurt bent kun je voelen in welke perspexdoos op de toonbank de warmste en dus de meest verse bagels zitten. Ik vraag om twee bagels met sesamzaad en bestel er een koffie bij.

‘Het koffiezetapparaat is stuk,’ zegt het meisje dat achter de toonbank staat. Ik knik begrijpend en geef haar een briefje van tien dollar. Terwijl zij het wisselgeld pakt, loopt de man die de andere rij bedient naar het koffiezetapparaat en schenkt een beker koffie voor zijn klant in. Het meisje dat mij bedient en ik kijken er samen naar, en dan kijken we elkaar even aan.

‘Volgens mij doet het ding het weer,’ zeg ik.

‘Ik zei dat hij kapot was.’

We zitten in een impasse. Ze rekent erop dat ik er geen drukte over ga maken omdat ik een jonge, vrouwelijke buitenlander ben.

‘Kan ik de baas even spreken?’ vraag ik.

Zonder haar hoofd om te draaien om te kijken, zegt ze: ‘Hij doet het weer.’ Ze haalt koffie voor me en als ik die betaal, grinnikt ze me opeens toe. ‘Een prettige dag nog,’ zegt ze. Als ik weer buiten sta heb ik het gevoel alsof ik een overgangsrite heb ondergaan. Door een bagel op de proef gesteld. Ben ik nu een echte New Yorker?

Aan de overkant van de straat, ingeklemd tussen een winkel van Staples en een van Gap, bevindt zich De Uil, een boekwinkel waar ik heel graag kom. Op de stoep ervoor ligt een stapel exemplaren van *National Geographic*. Als een schat, met glanzende gele ruggen die nog meer rijkdom in het tijdschrift zelf beloven.

Het lukt De Uil een ietwat rommelige tweedehandsboekwinkel

te blijven, misschien wel omdat hij zo onbeduidend lijkt. De aanwezigheid ervan wordt door Staples en Gap, verblind door hun eigen felle uitstraling, nauwelijks opgemerkt. Hetzelfde lijkt te gelden voor alle andere grote bedrijven die op zoek zijn naar een geschikt pand. Maar hij schittert daar als een donker juweel in een glanzende straat. Je ziet hem gemakkelijk over het hoofd, maar hij heeft zijn wortels diep in de stad en ik denk graag dat hij op zijn eigen manier een bijdrage heeft geleverd aan de geschiedenis van de stad. Iets wat in de ene eeuw waardevol wordt gevonden, wordt in een andere eeuw misschien genegeerd, om in de eeuw daarna herontdekt te worden. Natuurlijk bestaan er musea en bibliotheken om dingen in een periode van verwaarlozing veilig te houden, maar in die instellingen wemelt het van de dingen die allemaal van even groot belang zijn. Tweedehandsboekwinkels zijn als sleepboten die de buit veilig naar de haven kunnen brengen. De Uil is klein en beslist sjofel, maar hij dient een verheven doel.

George, de laconieke en vriendelijke eigenaar, die regelmatig wordt ondergesneeuwd door meer boeken dan hij aankan, zet vaak een paar boeken op de planken buiten te koop voor één dollar, en af en toe zit daar een juweeltje tussen. Ik ben altijd op zoek naar oude catalogi van veilingen. Die bieden je soms de enige kans om een schilderij te bestuderen voordat het verdwijnt achter de voordeur van een rijke verzamelaar. Ik heb in De Uil een catalogus gevonden van een tentoonstelling van de schilderijen van Robert Motherwell, die bekendstaan onder de verzamelnaam *Elegie van de Spaanse Republiek*, gebonden in het door hem geliefde blauw van pakjes Gauloise-sigaretten. De melkachtig blauwe kleur van de rug attendeerde me erop. Andere mensen vinden nog betere dingen, misschien omdat ze bereid zijn er langer naar te zoeken. Toen ik een keer in die winkel was, vertelde George aan de aanwezigen hoe hij een dichtbundel van Robert Frost had gevonden, door hem met hanenpoten in groene inkt gesigneerd, – duidelijk op hoge leeftijd. Hij had het een tijdje gehouden, omdat de verzamelaar in hem de strijd had aangebonden met de zakenman. Uiteindelijk won zijn

gevoel voor poëzie het van beiden. Naar George' idee was hij beter af als hij de gedichten van de man las dan wanneer hij opschepte over diens handtekening. 'Maar een gesigioneerde eerste druk blijft natuurlijk wel bijzonder,' zei hij langzaam en met stralende ogen.

De naam was het eerste wat me in die boekwinkel aantrok. Het is geen naam die het doel lijkt te hebben veel klanten te trekken, en daardoor onderscheidt De Uil zich van vrijwel alle andere winkels in New York. Er is niet eens een uithangbord om aan te geven dat het een boekwinkel is. Het zou een bar kunnen zijn, of een dierenwinkel die zich heeft gespecialiseerd in roofvogels.

Ik loop er graag naar binnen. De winkel is mijn toevluchtsoord. Daar hoef ik mezelf – anders dan op de universiteit – niet voortdurend te bewijzen. Ik kan erheen gaan om rond te neuzen of te luisteren. Hij blijft tot laat open, soms tot na middernacht, en ik ga er gewoonlijk 's avonds naartoe, wanneer ik te moe ben om nog te studeren. Je vindt er de boeken die je graag wilt vinden. Wat zou een tweedehandsboekwinkel voorstellen als je er de dichters en schrijvers niet kunt vinden die je op een dag zult lezen – Milton, Tolstoi, Flaubert, Van Aquino en Joyce – en ook allerlei catalogi en recensies?

De geur is natuurlijk ook belangrijk; de geruststellende geur van papier, nieuw papier, zacht oud papier, die bij iedereen herinneringen oproept aan de eerste keer dat hij zijn neus in een boek stak. Maar wat me het meest aanstaat is het gezelschap: ik vind de mensen die er werken aardig, evenals de klanten die 's avonds komen om er rond te hangen en een praatje te maken. George werkt er vaak en David, een man die ongeveer even oud is als ik, iets minder vaak. Op de zondagen zwaait Mary er de scepter. Zij neemt altijd haar hond mee. Die heet Bridget, een grote Duitse herder. Ik had verwacht dat de aanwezigheid van die hond klanten niet zou aanmoedigen om binnen te lopen, maar het tegendeel lijkt het geval te zijn. Mensen komen snel naar binnen om Bridget te zien en kopen dan soms toevallig ook een boek. De avonddienst is voor rekening van Luke, die vaak een bandana draagt. Hij heeft brede

schouders, is zwijgzaam en lijkt een jaar of dertig te zijn. Als Luke 's avonds bij de toonbank voor in de winkel zit en George er niet is, speelt hij soms voor zichzelf gitaar. Hij knikt altijd wanneer ik binnenkom, maar ik weet nooit goed wat ik tegen hem moet zeggen. Ik ga graag op de goedkope bruine vloerbedekking op mijn hurken zitten om de kunstboeken te bekijken wanneer Luke de een of andere melodie oefent. Hij kan mij niet zien omdat de boeken over Zuidoost-Azië tussen ons in staan, maar ik kan hem wel horen.

Nu duw ik de deur open. Als je op een gewone dag vanaf het zonovertogen Broadway de boekwinkel in stapt, kun je niets zien. Dan sta je te knipperen met je ogen terwijl je probeert die aan het donker te laten wennen. Geleidelijk zal het dan tot je doordringen dat twee ogen strak naar je kijken en dat die ogen weliswaar een doordringende blik hebben, maar horen bij een opgezette uil die is vastgespijkerd op een boomtak aan een van de muren – te midden van boeken.

De winkel is smal, ongeveer drie meter breed, en in het midden bevindt zich een trap die naar een entresol leidt. Aan beide kanten van de trap zijn boeken wankel opgestapeld en je moet lef hebben om voorzichtig die trap op te lopen naar de stoffige stapels op de entresol. Ook op de begane grond staan de boeken scheef, en soms zet ik ze stiekem recht. De diverse secties zijn aangegeven met oude bordjes, maar ze vloeien volledig in elkaar over, zodat boeken over mythologie tussen geschiedenisboeken belanden en detectives tussen boeken over godsdiensten. De feministische literatuur moet zich voortdurend nijdig maken over de aanwezigheid van erotische boeken op de planken erboven. Wanneer het boeken lukt op een plank te komen in plaats van in stapels op de grond te staan, belanden ze in twee rijen en soms zie je iets van een poging om ze in alfabetische volgorde te plaatsen: met een 'A' in het begin en een 'Z' aan het eind, met een allegaartje ertussenin.

Ik zou graag willen weten hoelang die boekwinkel al bestaat. Zo te zien was hij er eerder dan de meeste andere winkels in de Upper West Side. Hij ziet er altijd uit alsof hij vanaf zijn glorietijd is af-

gezakt naar een comfortabele sjofelheid, zoals dat ook Venetië is overkomen. Het kan ook zijn dat er – net als in het geval van Venetië – nooit een echte glorietijd is geweest toen het goud nog glansde, het hout niet wegrotte en de verf niet afbladderde. Waarschijnlijk zag de winkel er al net zo dwaas en aandoenlijk uit toen die kleine deur naar Broadway voor het eerst werd geopend.

Deze morgen is George er al, net als Luke. George, een lange man met gebogen schouders, heeft een eenvoudig shirt aan en een gebreid olijfgroen kledingstuk dat zijn leven misschien ooit als trui is begonnen. Er hangt een groene steen aan een zwarte schoenveter om zijn hals. Volgens mij kan hij in zijn jeugd bij Woodstock zijn geweest. Hij heeft het afwezige voorkomen van een ouderwetse geleerde – alsof hij diep nadenkt over de belangrijke vragen van Kierkegaard of Hegel en zich voortdurend met moeite moet terughalen naar de alledaagse wereld. Hij glimlacht als hij me bij binnenkomst herkent, maar ik denk dat het hem moeite zou kosten zich mijn naam te herinneren. Luke staat op een van de ladders die via een rail de winkel rond kunnen worden gesleept. Hij knikt naar mij en zegt: ‘Hallo.’

Zijn ladder blokkeert de kunstboeken en dus wacht ik bij de toonbank.

‘Ik wil al tijden vragen hoe oud deze winkel is,’ zeg ik.

George bladert een boek met aan de bindrand vastgelijmde illustraties door, om zeker te weten dat die er allemaal zijn. Hij trekt een illustratie voorzichtig recht en reageert dan op mijn opmerking.

‘Hij is nu al een behoorlijk aantal jaren open om New Yorkers in staat te stellen lekker rond te neuzen,’ zegt hij. Zoals altijd praat hij langzaam en daalt de toonhoogte van zijn stem aan het eind van elke zin. Het is een rustgevend stemgeluid.

‘Ik had ook al het idee dat hij er al een tijd is. Zo voelt het ook aan, hè?’

Hij denkt even na. ‘Ja, dat denk ik wel. Ze zeggen dat Herman Melville hier *A History of the Leviathan* heeft gekocht.’

‘Echt waar?’

‘En Poe woonde drie huizenblokken verder naar het noorden. Als hij hier op een donkere avond is geweest, kunnen wij zijn inspiratiebron zijn geweest voor *De put en de slinger*.’

‘Dit is ongelooflijk. Ik had geen idee... Dat had ik moeten opzoeken...’

‘Hemingway kwam hier ook vaak wanneer hij vanuit Parijs even terug was in New York. En Walt Whitman, wanneer hij genoeg had van Brooklyn. Ze zeggen zelfs dat Henry Hudson hier een kijkje is komen nemen toen hij met zijn boot de rivier op voer. Toen heette die rivier natuurlijk nog niet de Hudson, maar ik kan me de indiaanse naam ervan niet herinneren.’ Hij zwijgt even, kijkt naar de muren vol boeken en zegt dan met een neutrale gezichtsuitdrukking: ‘Ik denk zo dat hij hier vast wel iets interessants heeft gevonden.’

Het dringt eindelijk tot me door. ‘Henry Hudson? Oké. Wanneer werd deze winkel geopend?’

‘1973,’ zegt George, en hij kijkt me met zijn vluchtige glimlach aan. ‘Af en toe komt Pynchon hier ook een kijkje nemen.’

Ik schud mijn hoofd. ‘Je kunt me niet twee keer in de maling nemen.’

‘Natuurlijk niet. Je kunt geloven dat Melville door het bestaan van deze winkel *Moby Dick* heeft geschreven, maar niet dat Pynchon, die een paar huizenblokken verderop woont, ooit onze drempel over zou stappen.’

‘Dat is de waarheid,’ zegt Luke, die de ladder af komt. ‘Dus je komt hier ’s ochtends ook een kijkje nemen?’ Met een stapel boeken loopt hij naar het achterste deel van de winkel.

‘Soms,’ zeg ik tegen zijn rug. Omdat hij het prima lijkt te vinden een vraag te stellen en dan weg te lopen, zeg ik tegen George: ‘Ik ben onderweg naar de tentoonstelling van Edward Hopper. Hij heeft veel invloed op Thiebaud – ik bestudeer Wayne Thiebaud in verband met mijn proefschrift.’

‘O, die man,’ zegt George en het lukt hem door de toon van zijn stem de man, zijn kunst en mijn proefschrift met die drie woorden

als onbelangrijk af te doen. Ik besluit Thiebaud niet verder met George te bespreken.

‘Ben je altijd al boekverkoper geweest?’ vraag ik.

Hij denkt na. ‘Soms voelt het wel zo. In elk geval ben ik dat het merendeel van mijn leven geweest. Na mijn studie heb ik lesgegeven. Engels, aan een klein maar perfect college in Missouri dat Truman State heette. Daar heb jij vast nog nooit van gehoord.’

Ik schud mijn hoofd om duidelijk te maken dat hij daar gelijk in heeft.

‘Toen ontdekte ik op een rommelmarkt in een straat in Kirksville een boek van E.B. White. Heb je ooit van E.B. White gehoord?’

‘*Charlottes web.*’

‘Inderdaad, en het minder bekende maar even mooie *De trompet van de zwaan*. Het essay dat ik ontdekte had als titel *Here Is New York*. Als je voor in de twintig bent, dat essay leest en dan niet naar New York wilt verhuizen, is er iets mis met je.’

Hij buigt zich voor me langs, pakt een dun boekje met een harde kaft uit de sectie over New York en slaat het open bij de laatste bladzijde. ‘Luister maar eens. Hij heeft het over een boom. “In zekere zin symboliseert hij de stad: leven onder moeilijke omstandigheden, dwars tegen alle tegenslagen in toch groeien, sap produceren te midden van beton en altijd reiken naar de zon. Als ik er nu naar kijk en de koude schaduw van de vlakten voel, denk ik: dit moet worden bewaard, dit speciale ding, deze boom. Als die er niet meer zou zijn, zou alles verdwijnen: deze stad, dit ondeugende en schitterende monument niet te zien zou zoiets zijn als doodgaan.”’

Hij lacht een beetje spottend naar me.

‘Jouw boekwinkel is als zijn boom.’

Hij knikt terwijl hij het boek dichtslaat en kijkt op wanneer er een andere klant binnenkomt. Ze maakt een geschokt geluidje en dus kijk ik op om te zien waar zij naar kijkt. Ze staart naar de uil die op zijn boomtak is vastgespijkerd en stapt naar achteren. Omdat dat achteruitlopen eerder theatraal dan discreet is, vraagt George of er iets mis is.

‘Die uil,’ zegt de vrouw die lijkt te leven op een combinatie van een hongerdieet en zorgen. ‘Is hij... is hij ooit levend geweest?’

George kijkt net zo lang peinzend naar de uil dat ik de neiging krijg in de lach te schieten.

‘Ja, mevrouw. Maar ik geloof niet dat u zich zorgen hoeft te maken. Aan zijn nachtelijke omzwervingen is al lang geleden een eind gekomen. Zou ik de grenzen van goed fatsoen misschien mogen overschrijden door u te vragen waarom u zich zoveel zorgen lijkt te maken? Bent u zo’n dier kwijt?’

Daar besteedt ze geen aandacht aan. ‘Is hij organisch?’

‘Dat geloof ik wel.’

‘Dan móét hij kankerverwekkend zijn. Mijn hemel, u ademt stof van een dode uil in. Ik moet hier weg. Ik ga het stadhuis bellen. Dit is krankzinnig. Dat ding moet weg.’

‘Mevrouw, mevrouw!’ zegt George, en halverwege de deur blijft ze weer staan. ‘Praat u hier alstublieft niet met anderen over, maar het is me duidelijk dat ik ons geheim met u moet delen.’

Dat is te verleidelijk, ondanks de kankerverwekkende uilenstof. Ze blijft staan.

‘Hij is niet echt, mevrouw. We doen alleen graag alsof. Deze winkel heet De Uil, en dus wilden we hier een uil hebben. Maar u hebt gelijk. Dat zou een risico met zich meebrengen voor het milieu. Hij ziet eruit als een echte uil, mevrouw, maar hij is door mensenhanden gemaakt. Met andere woorden: hij is van plastic. En raakt u hem alstublieft niet aan, want hij is waardevol.’

Het lijkt er in de verste verte niet op dat ze de uil wil aanraken. Ze loopt terug en bekijkt de vogel achterdochtig. Ik zou willen dat hij opeens ging krassen.

‘Die veren zien er volgens mij écht uit en ik denk dat ze ook gevaarlijk zijn,’ zegt ze.

George deelt mee dat hij de deskundigheid mist om te kunnen zeggen of de veren inderdaad gevaarlijk zijn. Luke is teruggekomen, staat op de eerste traprede en straalt minachting uit. George heeft zijn belangstelling voor het spel verloren en zegt: ‘Mevrouw,

als de uil van deze boekwinkel u zoveel zorgen baart, moet ik u zeggen – hoe ik ook aarzel om klanten van tweedehandsboekwinkels te ontmoedigen – dat u zich waarschijnlijk gelukkiger zult voelen bij Barnes & Noble aan de overkant. Ik ben er namelijk vrij zeker van dat ik u met een gerust hart kan beloven dat daar geen uil te vinden is.’

Als ze is vertrokken, pakt George het volgende boek van de stapel en schrijft er een prijs in. Dan kijkt hij omhoog, naar Luke.

‘Het stadhuis bellen. Wat heb je toch vreemde mensen!’

‘Vertel mij wat,’ zegt Luke. ‘George, ik ga deze boeken voor meneer Sevinç naar het postkantoor brengen. Moet er verder nog iets met de post?’

‘Helaas niet. Voor Sevinç? Zijn dat de boeken over cartografie?’

Luke kijkt naar het bruine pakje. ‘Ja. Dat boek over het Vaticaan is cool.’

‘Inderdaad. Het Vaticaan zou ik wel eens in het echt willen zien,’ zegt George.

‘In november is hij in New York,’ zegt Luke.

‘Ah,’ zegt George. Ze knikken heel licht naar elkaar. ‘Meneer Sevinç is een klant van ons die het merendeel van de tijd in Istanbul woont,’ zegt George tegen mij. ‘Als hij een bezoek brengt aan De Uil neemt hij cadeaus uit het mystieke Oosten mee.’

‘Wat voor cadeaus?’ vraag ik. Misschien bedoelen zij marihuana, maar ik denk aan zijde, brokaat en kruiden.

George moet in mijn hoofd kunnen kijken. ‘Schatten,’ zegt hij. ‘Elixers die door magiërs zijn gemaakt toen de wereld nog jong was, goudkleurige stoffen die in Byzantium zijn geweven. Hij neemt kardemom en kruidnagels en nootmuskaat mee, en vellen perkament uit de beroemde bibliotheek van Constantinopel die door goede mensen uit de vlammen zijn gehaald. En ook een paar dingen die ze hebben weten te redden uit de klauwen van barbaarse horden.’

Ik knik.

‘Daarmee doel ik natuurlijk op de christenen,’ zegt hij. ‘De vierde kruistocht?’

Ik knik nog een keer. George kijkt verwachtingsvol. Ik weet niet zoveel over de kruisvaarders. Ik denk vooral aan hen als geborduurde mannetjes in tunieken van de Heilige Gregorius. Ik doe mijn mond open, hopen inspiratie te krijgen of me een geschiedenisles te herinneren. Maar Luke is me voor.

‘Halva en Turks fruit. Dat neemt Sevinç mee. Alles van een prima kwaliteit. George eet geen geraffineerde suikers of verzadigde vetzuren, maar hij maakt een uitzondering voor het snoepgoed van Sevinç.’

George spreidt zijn handen. ‘Een keer per jaar een beetje halva – en halva is voedzaam – van de oude soek in Istanbul. Doe me maar een proces aan.’

‘Leuk dat je er was,’ zegt Luke tegen mij terwijl hij naar buiten loopt.

‘Die uil is toch écht?’ vraag ik aan George.

‘Natuurlijk,’ zegt hij grinnikend, en hij strekt zijn hals om zich ervan te vergewissen dat Luke niet even is gestopt om de boeken buiten recht te zetten. Dan zegt hij met lage en vrolijke stem: ‘Je lijkt een positieve indruk op Luke te hebben gemaakt, want hij is zelden zo spraakzaam.’

Vandaag blijf ik niet erg lang in de winkel. Ik ben te rusteloos om in die zentoestand te komen die noodzakelijk is om echt goed te kunnen rondsnuffelen. Ik heb nog altijd het gevoel dat er iets is veranderd, dat ik iets ben vergeten, dat er iets mis is. Ik ben er echter nog steeds niet achter wat dat is. Ik loop naar het park om de schilderijen van Hopper te gaan bekijken.

Ik kan eigenlijk ook nog steeds niet geloven dat ik Central Park elke dag zie. Ik had gedacht dat dat park volslagen oninteressant zou zijn: een grote versie van een Engels park met schommels en bloembedden, keurig aangelegd en bijgehouden en daardoor deprimerend. Maar dat is absoluut niet zo. Vandaag zijn er fietsers en hardlopers, toeristen, skateboarders, mensen die balletpassen oefenen op het gras, politieagenten te paard en een meisje met een slang, een vrouw met drie katten aan riemen en een levend standbeeld op een sokkel. Het park is het stralende blazoen van de stad.

Wanneer ik bij het museum ben, voel ik me al beter. Het eerste museum waar ik – net als alle andere mensen – in New York naartoe ben gegaan was de Met. Op een bordje stond: GEEN GESLEENTER IN DE WEEKENDS. Dus racete ik alle tentoonstellingsruimten door en keek afkeurend naar mensen die er langer over leken te willen doen. Toen ik bij het schilderij was dat ik het liefst wilde zien, *Le jardin à Vaucresson* van Vuillard, een schilderij waar de vreugde van afspat, bleef ik daar nauwelijks voor staan omdat ik bang was dat een van de suppoosten naar me toe zou komen en door een luidspreker zou brullen: ‘Niet drentelen, juffrouw! Doorlopen, juffrouw. Het is weekend.’

In het begin gaat het altijd zo. Elk gesprek lijkt moeilijk en elke uitspraak veroorzaakt een frons. Het kostte me tijd het openbaar vervoer te leren kennen, te leren hoe ik moest spreken om te zorgen dat mensen me begrepen en te leren hoe ik kon opgaan in de smeltkroes.

Je kunt niet traag zijn. Je kunt niet aarzelen, je kunt vragen niet beleefd verpakken – ‘Neemt u me niet kwalijk, maar kan ik...’ Dergelijke beleefdheden horen alleen thuis op een plek waar het Engels van iedereen de moedertaal is. Hier is het de lingua franca en die moet tot zijn meest eenvoudige vorm worden gereduceerd. Als je wilt worden begrepen, moet je op je grammatica en je uitspraak letten. Voor je het weet, krijg je iets anders dan waarom je gevraagd hebt. Je kunt niet eens vragen om een kruik, een van de eerste dingen die ik hier wilde kopen, omdat het een uitstekend middel is tegen menstruatiepijn. Een kruik? Een wat? Nee, kruiken verkopen we niet. Nee, geen idee waar u wel zo’n ding zou kunnen kopen. Uiteindelijk drijf ik een verkoper die het bestaan van kruiken in Amerika al heeft ontkend, in een hoek en leg uitgebreid uit waarnaar ik op zoek ben. Hij is plat en gemaakt van rubber. Je giet er kokend water in, draait de dop erop en legt hem dan tussen de lakens. Dan warmt hij je bed op.

‘O! Die dingen verkopen we wel. U bedoelt een waterzak.’

‘Ja. Een warmwaterzak.’

‘Die dingen zijn niet warm.’

In het Whitney breng ik veel tijd door bij de schilderijen van Hopper. De manier waarop hij licht schildert spreekt me aan. Op de een of andere manier gebruikt hij licht om alles te laten verstillen. Maar ik ben wel blij dat ik me op Thiebaud zal concentreren en niet op Hopper. Mitchell heeft een Hopper in zijn slaapkamer hangen – het doek met de benzinepompen dat oogt als een illustratie voor *Gatsby*. Bij Hopper is iedereen eenzaam en triest. Bij hem wacht iedereen.

Als ik nu niet wegga, ben ik te laat voor mijn lunchafspraak. Ik haast me.

Ik heb met Mitchell afgesproken in een klein restaurant. Hij neemt me niet meer mee naar dure restaurants, dat heeft hij alleen gedaan op de avond dat we elkaar leerden kennen en dan nog alleen om iets te drinken. Hij vindt het heerlijk om bijzondere eettentjes te ontdekken. Ik geloof dat hij niet in *Time Out* of de *New York Post* wil lezen waar je goed kunt eten. Die tentjes wil hij zelf ontdekken. Of hij wil zelf al iets geweldigs hebben gevonden om lekker geïrriteerd te raken als *Time Out* dat ook heeft ontdekt.

Ik begrijp nog steeds niet waarom Mitchell me ooit heeft benaderd en vervolgens mee uit heeft genomen. Mitchell is het type man dat je verwacht met een door de zon gebruide vrouw die net als model heeft geposeerd voor Calvin Klein. Ik zie er niet slecht uit, maar tot die categorie behoor ik niet. Mannen maken geen rare sprongen om bij mij te komen. Mannen worden in mijn aanwezigheid niet sprakeloos. Het is triest te moeten zeggen dat ze meestal hun mond niet kunnen houden. Mitchell heeft een vorm van zelfvertrouwen die me echt aanstaat. Ik heb nooit iemand ontmoet die ook maar een fractie van zijn moeiteloze zelfverzekerdheid heeft. Ik breng veel tijd door met raden wat mensen écht bedoelen en met hopen dat ze me aardig vinden. Dat is niet de stijl van Mitchell. Hij is als de zon en mensen reageren op hem alsof ze worden verwarmd door het eerste lentesonnetje. Het is fantastisch bij hem te zijn en me in die warmte te kunnen koesteren.

Nu iets praktischer. Hij geeft obers een fooi om het beste tafeltje te krijgen, en dat werkt. Hoe weet je hoe je dat moet doen? Hoe weet je welke fooi niet zo laag of zo belachelijk hoog is dat de ober naar het bankbiljet kijkt en zegt: 'Meneer, wilt u me soms omkopen?'

Mitchell woont in een appartement aan Sutton Place. Gratis, want het is het eigendom van zijn oom Beeky. Zijn familie heeft ook een huis op Long Island, bij de kust, maar volgens mij staat dat het merendeel van de tijd leeg.

Zijn appartement ziet eruit alsof Edith Wharton het net heeft verlaten. De gordijnen zijn van weelderig brokaat, in de banken zink je weg, de muren zijn in voorname kleuren geschilderd, de boeken zijn in dik glanzend leer gebonden, er zijn spiegels in vergulde lijsten en je hebt er de ruimte om rond te lopen. Als ik een nacht bij hem blijf slapen, krul ik mijn tenen in het hoogpolige tapijt en vergeet ik mijn dunne kleedjes die ik bij de IKEA heb gekocht. Niets van dat alles valt Mitchell op, en hij heeft ook geen band met dat appartement. Er zou daar iemand moeten zijn die zijn hand pakt om die over de eikenhouten, dofglanzende trapleuningen te laten strijken, of hem even halt laat houden vanwege de plotselinge aanwezigheid van een geest die dateert uit het oudere New York en zich thuis voelt in de zachte schaduwen. Mitchell zou beter passen in een strak en helder interieur, ontworpen door Mies van der Rohe. Een interieur dat niet diep is verweven met duizenden maatschappelijke voorschriften van heel lang geleden.

Misschien mag hij zijn eigen stempel niet te sterk drukken op een appartement dat hij van Beeky leent. Er zijn een paar dingen die wel van hem zijn. Zijn lakens, hoop ik. Ze hebben de donkere, zondige kleur van moerbeibomen, maar dat wordt gecompenseerd doordat ze zijn gemaakt van prachtig, donzig katoen.

Mitchell is beslist gesteld op netheid. Sinds het ontstaan van NASA is er geen appartement te vinden dat beter onder controle wordt gehouden. Natuurlijk is dat heel belangrijk. Ik kan me niet voorstellen dat ik verliefd zou kunnen worden op een man die slordig is. Hij is drieëndertig, tien jaar ouder dan ik, maar ik voel het

leeftijdsverschil helemaal niet. Hij doceert economie aan de New School, maar los van de in leer gebonden boeken die Edith en Henry in dat appartement hebben achtergelaten, is er geen andere lectuur te vinden dan de recente exemplaren van de *New Yorker* die in de badkamer liggen. Hij zegt dat hij al zijn boeken heeft laten opslaan, dat alles wat hij nodig heeft op zijn laptop en zijn iPad staat, maar dat ben ik niet met hem eens. Omdat ik dol ben op die kleine boekwinkel van me ben ik dat niet met hem eens.